

Не судилось (скорочено)

Михайло Старицький

1 дія

Николай Белохвостов запитує у свого племінника Михайла, чи закінчив він університет. Михайло відповів, що ще не визначився с фахом, та до того ж зараз працює над дисертацією. Белохвостову дуже не сподобалось, що Михайло говорить українською, а не російською мовою. Зав'язалася суперечка, в яку втрутилася Анна Петрівна (мати Михайла) та перебила їх. Потім Анна Петрівна почала сварити свою доньку Зізі за те, що вона погано себе поводить та вчителька Жозефіна на неї скаржиться.

Пізніше Михайло зустрічає на вулиці дівчину Пашку. Вона розповідає йому, що вирішила почати вчитися, але у її подруги Катрі дуже хворіє мати, і тому Катря не може піти навчатись разом з Пашкою. Павло сказав своєму другові, щоб той менше уваги приділяв дівчинам, бо це все може погано закінчитися, але Михайло вважає друга песимістом.

Іван Ляшенко, дуже заможний чоловік, просить жида Шльому продати пшеницю за десятий. Але жид відмовляється, та каже, що пройшов час, коли все було так просто. Але Ляшенко наполягає, та говорить, що за допомогу жид Шльома отримає свій відсоток, і тоді він погоджується.

Пашка вмовляє свою подругу Катрю піти до лікаря, який, можливо, зможе допомогти її матері. Катря довго не погоджувалася, але все ж таки пішла с подругою. На вулиці вони зустріли Михайла, який захотів піти з ними. До того ж лікарем був його друг Павло. Михайлу дуже сподобалась Катря, він не зводить очей з красуні.

2 дія

Про селянку Катрю вже ходять плітки, що вона гуляє з Михайлом, а насправді заручена з Дмитром. Сам Дмитро говорить, що дуже кохає Катрю і не уявляє свого життя без неї. Тим часом Катря звинувачує Пашку, за те що вона познайомила її з Михайлом. Катря закохалася в Михайла, і не знає, що з цим почуттям робити далі, бо повинна вийти заміж за Дмитра.

Анна Петрівна Ляшенко почала залицятися до друга свого сина - Павла. Павло дуже здивувався, та відмовив їй. Тоді Анна Петрівна зробила вигляд, що пожартувала. Павло не знав, як сказати другові про цей випадок.

Тим часом Михайло з Катрею зізнаються один одному у коханні, але Катря все ж таки каже, що вони не можуть бути разом.

3 дія

Михайло дуже сумує, бо його друг Павло поїхав до свого дядька, який обіцяв Павлові допомогти заробити грошей. І з Катрею Михайло не міг проводити час, бо дівчина працювала. Коли приїхав Павло, він розповів, що його дядько Олександр дуже хороша людина. Після цього хлопці почали розмовляти про Катрю. По селу вже давно

ходять плітки про неї та Михайла. Однак Михайло каже, що насправді її кохає та хоче одружитись. Хлопець хоче піти до її батьків, та попросити її руки. Павло вважає, що батьки не погодяться, а його дядько може попросити знайомого попа, щоб він тайно обвінчав Михайла та Катрю. Але Михайло наполягає на розмові з батьками.

Мати Катрі стала себе краще почувати, та почала одужувати. Вона дуже хвалила лікаря Павла та Михайла. Прийшов Дмитро. Катря просить, щоб він одружився на Пашці, бо саме вона стане йому гарною дружиною. Дмитро запитує, чи нічого поганого не зробив з Катрею Михайло та чи справді він її кохає. Потім прийшов Михайло, та сказав, що вирішив побалакати зі своїми батьком та матір'ю, а якщо треба то і з матір'ю Катрі.

4 дія

Анна Петрівна хоче одружити сина. Михайло має поїхати та врятувати весь сімейний статок, але він зовсім не розбирається в цих справах. До Михайла приходить Пашка та каже, що Катрі без нього дуже погано і вона його чекає. Хоча у Михайла і назбиралося багато проблем, він каже Пашці, що зараз прийде до Катрі. Анна Петрівна дізнається, що її син хоче одружитися з простою селянкою Катрею, та ледь не втратила свідомість.

Анна Петрівна вирішує позбутися Катрі — пані змовляється із кузенком та чоловіком і вони відкупляються через Харлампія від Катрі, забезпечуючи її посагом

Михайло не знає, що йому робити і цій ситуації, бо йому і батьків своїх шкода, і Катрю. Його дядько Белохвостов каже, щоб Михайло таки їхав в Петербург, а він сам тут все владнає з Катрею та її матір'ю. Николай Белохвостов вважає, що потрібно заручити Катрю з кимсь іншим, але Михайло не погоджується. Тим часом Михайло пішов до Катрі та сказав їй, що вона повинна піти, бо будуть проблеми. Катря повідомляє Михайлу, що Дмитро хоче його вбити. Аж тут мати Михайла побачила Катрю та почала її бити.

П'ята дія

Катря скаржиться Пашці, що сама в усьому винна. Пашка каже Катрі, що Михайло їде. Катря просить покликати Михайла та лікаря Павла. Коли Катря залишилася одна, то подумала про самогубство. Вона вирішила випити краплі, які лікар прописав її матері. Прийшов Харлампій, та передав слова панів, що якщо Катря заручиться з кимсь іншим, то пани їй добре придане обіцяють. Катря погоджується. Аж тут прибігли хлопці та почали вимазувати Катрю дьогтем. Побачила це її мати, та почала проклинати дочку. Прибіг Дмитро, почав захищати Катрю, та запропонував їй все ж таки одружитися з ним. Потім Дмитро пішов шукати Михайла, щоб убити його. Невдовзі Михайло прийшов до Катрі, а вона коли впізнала його по голосу, то відразу випила краплі та отруїлась. Коли Михайло сказав, що не буду слухати батьків, та залишиться з Катрею, дівчина пошкодувала про те, що отруїлась, але було пізно. Дмитро тим часом підпалив панський двір. Пашка дізналася, що Катря отруїлася та побігла за лікарем. Катря помирає. Дмитро побачив це, та кинувся на Михайла, але його зупинили. Прийшов лікар Павло, побачив все це та каже: "Так ось яка, паничу, ваша поезія?"